

Як ми організовуємо конкурентний ринок у секторі теплопостачання

Вайдотас Йонутіс
Керівник комерційного відділу

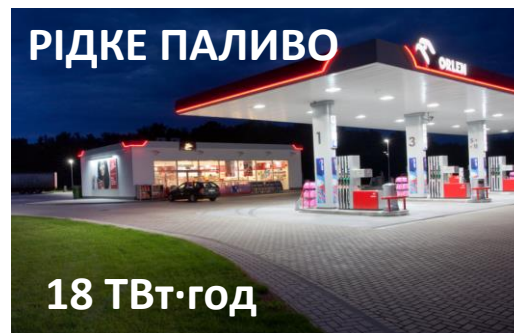

Останні 15 років енергетичної незалежності Литви

Диверсифікований імпорт та
місцеве виробництво
(нові зв'язки з Польщею та Швецією;
Третій енергетичний пакет)

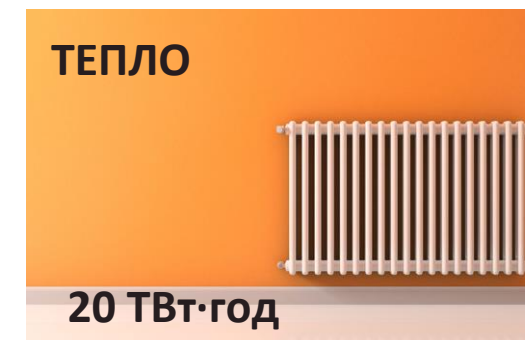
Конкуренція забезпечується за рахунок

Диверсифікований імпорт
(незалежна нафтопереробна компанія)

Конкуренція забезпечується
за рахунок

ВІДКРИТОГО РИНКУ

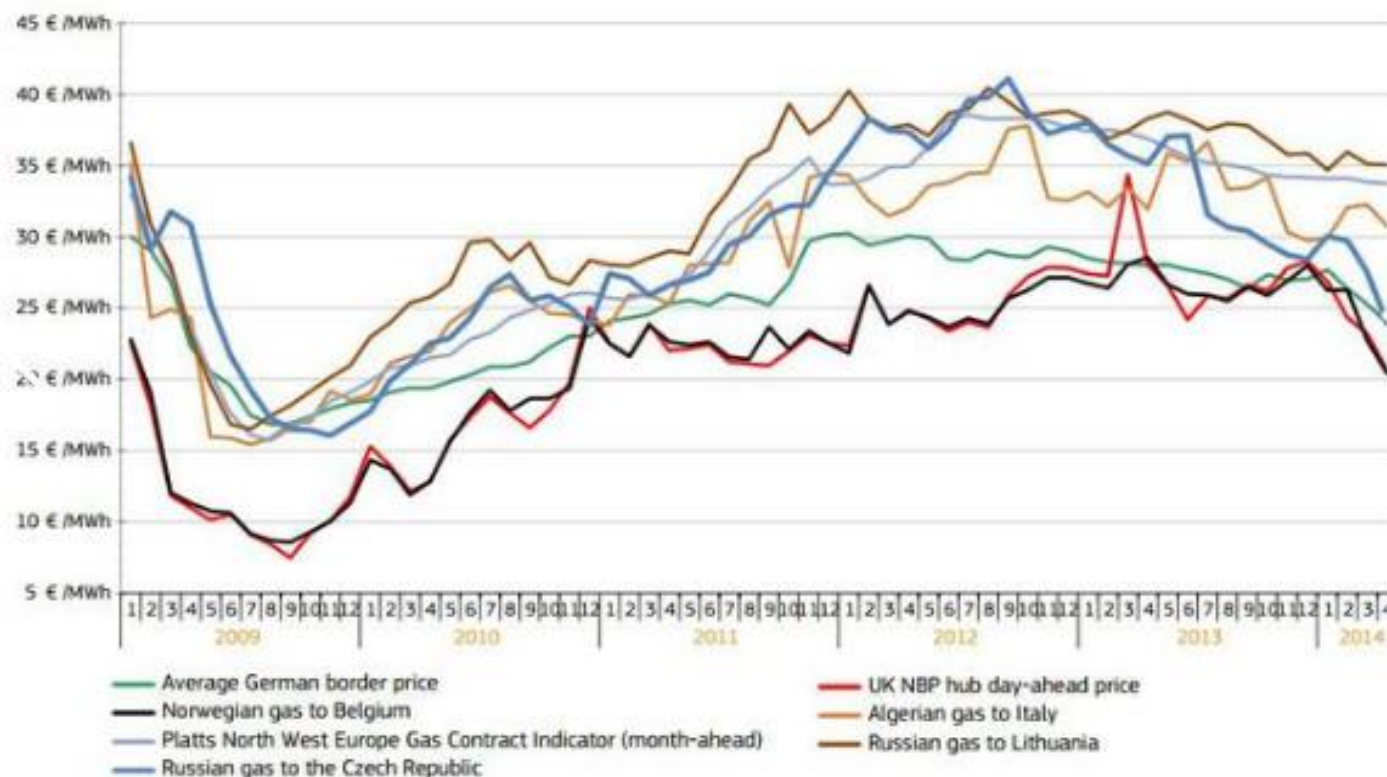
Диверсифіковані імпортери природного газу
та диверсифіковані види палива
(СПГ-термінал та переведення значної частини
підприємств ЦТ з природного газу на місцеву
біомасу; Третій енергетичний пакет)

Конкуренція, що забезпечується
за рахунок

Політична ціна на природний газ

- Витрати на опалення найбільше впливають на бюджети найбідніших верств населення
- Ціна на природний газ ініціює перехід сектору опалення з природного газу на біомасу

Кошмар у секторі опалення у 2008 році

Розподіл виробників теплової енергії у 2008 році

- Газ – 77%, відновлювані джерела енергії – 17%;
- Ціна на газ на рекордно високому рівні. Глобальна економічна криза;
- Заборгованість споживача - 15% від загального доходу;
- Усі ліцензовані виробники зазнають операційних збитків;
- Ціна на тепло, визначена регулятором, на 15% нижча за собівартість;
- Відсутність грошового потоку для інвестицій для переходу з газу на біомасу;
- Втрати тепла при розподілі – 16,7%.

Реформа сектору теплопостачання

Частина національної стратегії енергетичної незалежності

Правила конкуренції на ринку теплової енергії були змінені:

Лібералізоване підключення до мережі— кожен незалежний виробник тепла отримує умови для підключення до теплової мережі;

Обов'язкова покупка для дешевого опалення— ліцензовані виробники тепла зобов'язані купувати тепло у незалежних виробників тепла;

Ціновий ліміт — регулятори встановлюють ціну на теплову енергію для ліцензованих виробників тепла.

Індивідуальні рішення для кожної категорії палива

Правила ринкової конкуренції були змінені:

Для ринку біомаси

- Державна підтримка виробників теплової енергії при переході з газу на біомасу
- Біржа біомаси для забезпечення прозорості

Для ринку природного газу

- СПГ-термінал для альтернативних постачальників
- Біржа природного газу для забезпечення прозорості.

Режим незалежного виробника тепла

Регульований незалежний виробник тепла, якщо є:

- Державна підтримка будівництва або модернізації,
- Зелений тариф на електроенергію,
- Домінуюче становище на міському ринку теплопостачання (більше 1/3).

Нерегульований незалежний виробник тепла

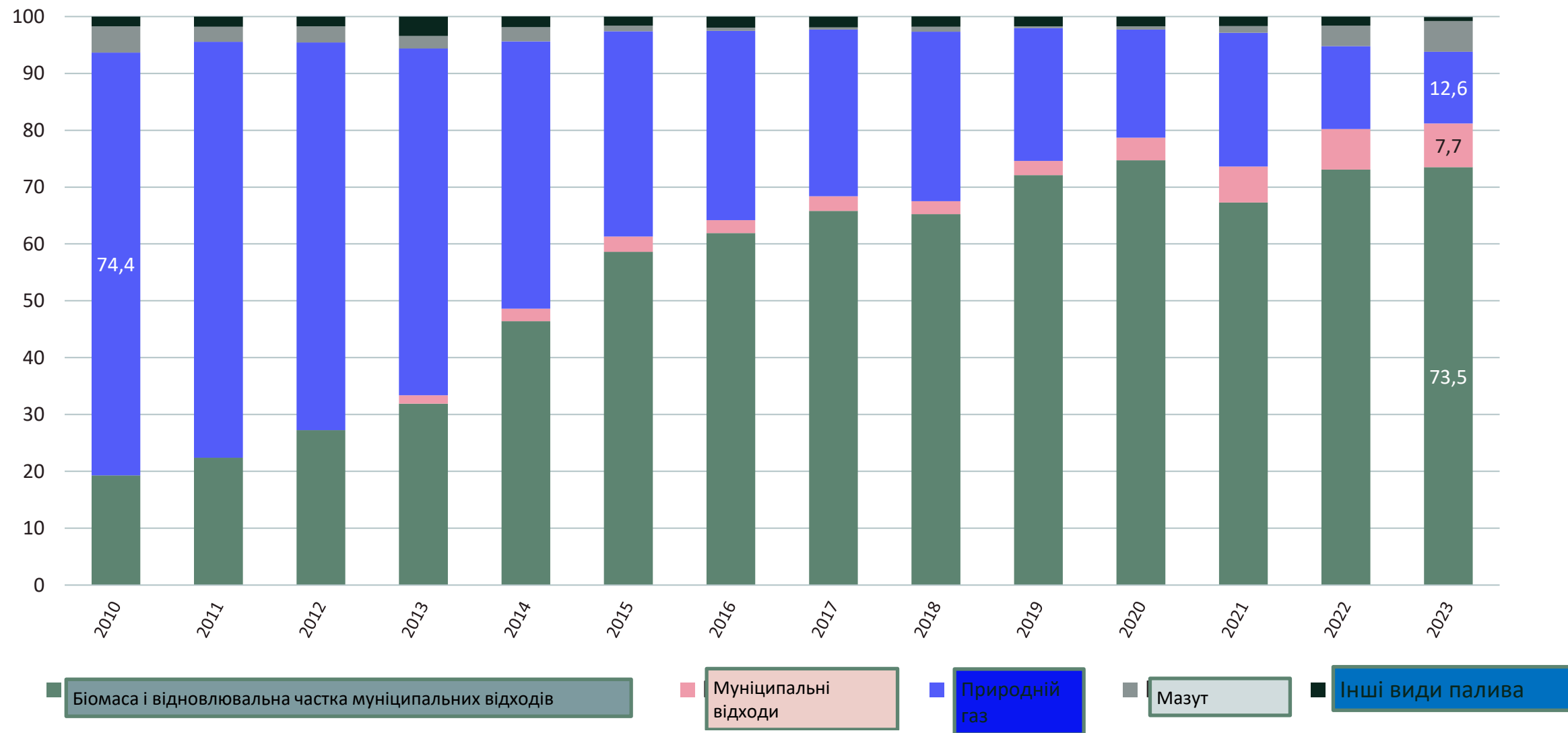
Результати реформи

Розподіл виробників теплової енергії у 2023 році

- Газ – 13%, відновлювані джерела енергії – 81%;
- Ціна на біомасу в 2-2,5 рази нижча за ціну на газ, 90% придбано на біржі біомаси;
- Середня ціна на тепло – на 10% менша порівняно з 2008 роком (з урахуванням 90% інфляції та понад 1 мільярда євро нових інвестицій у сектор);
- На 20% більше споживачів порівняно з 2008 роком.

Баланс палива

Фундаментальна проблема ринку біомаси

- До 2012 року закупівлі біомаси, природного газу та мазуту в Литві в секторі ТЕЦ здійснювалися за однаковими правилами.
- Сектори біомаси та природного газу стали нерозрізненими для споживачів

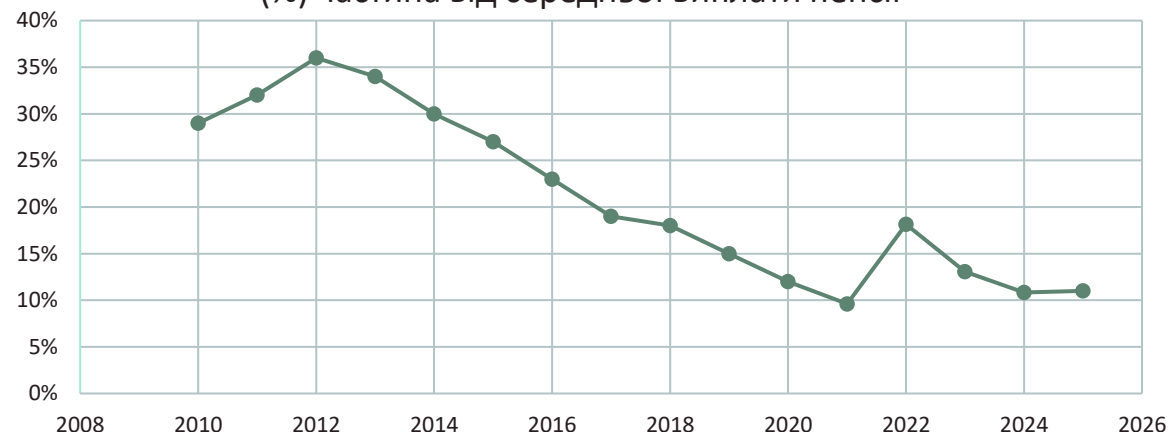
Критерії	Біомаса	Природний газ
Кількість постачальників	Ринок залежить від обмеженої кількості постачальників	Тільки Газпром
Конкуренція	Олігополія	Монополія
Маржа від продажів	Надприбуток	Надприбуток
Ринкові бар'єри	Неможливо укласти договір з покупцями	Тільки один торговий центр
Термін дії контракту	Довгостроковий (здебільшого довше 3 років)	Довгостроковий (понад 5 років)

- Ринок не зміг самостійно регулюватися. Результат для споживачів → високі ціни на паливо = високі ціни на опалення

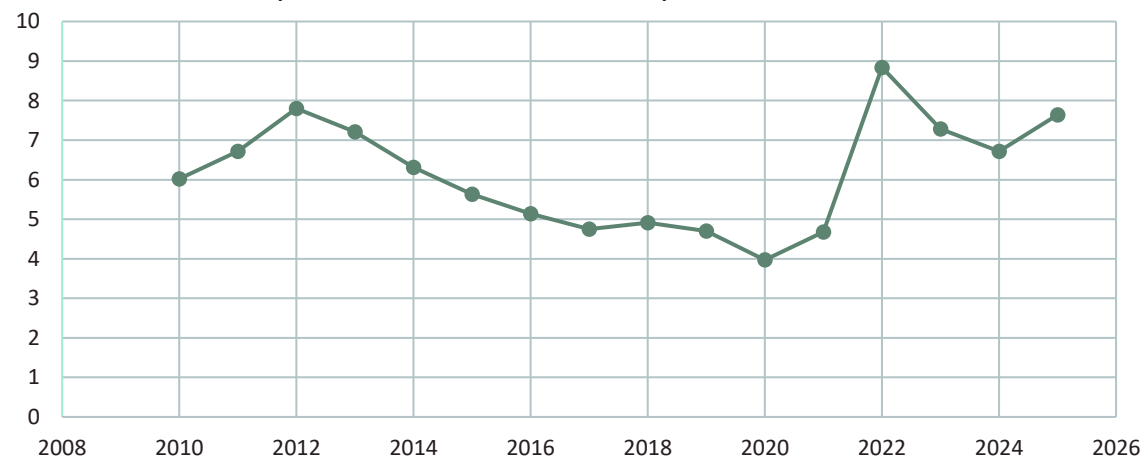
Ціна на опалення була вилучена з політичних дебатів перед виборами Baltpool

- Типова радянська багатоквартирна квартира (без ремонту)
- Житлова площа - 60 м²
- Середньостатистичне споживання за зимовий місяць – 1030 кВт·год
- 2020 рік був з найнижчою ціною на опалення за 13 років.
- Санкції проти Росії/Білорусі призвели до збільшення ціни на біомасу
- Ціна на тепло нижча, ніж у 2012 році.
- ІСЦ (індекс споживчих цін) у період 2012-2020 років – 61,1%.

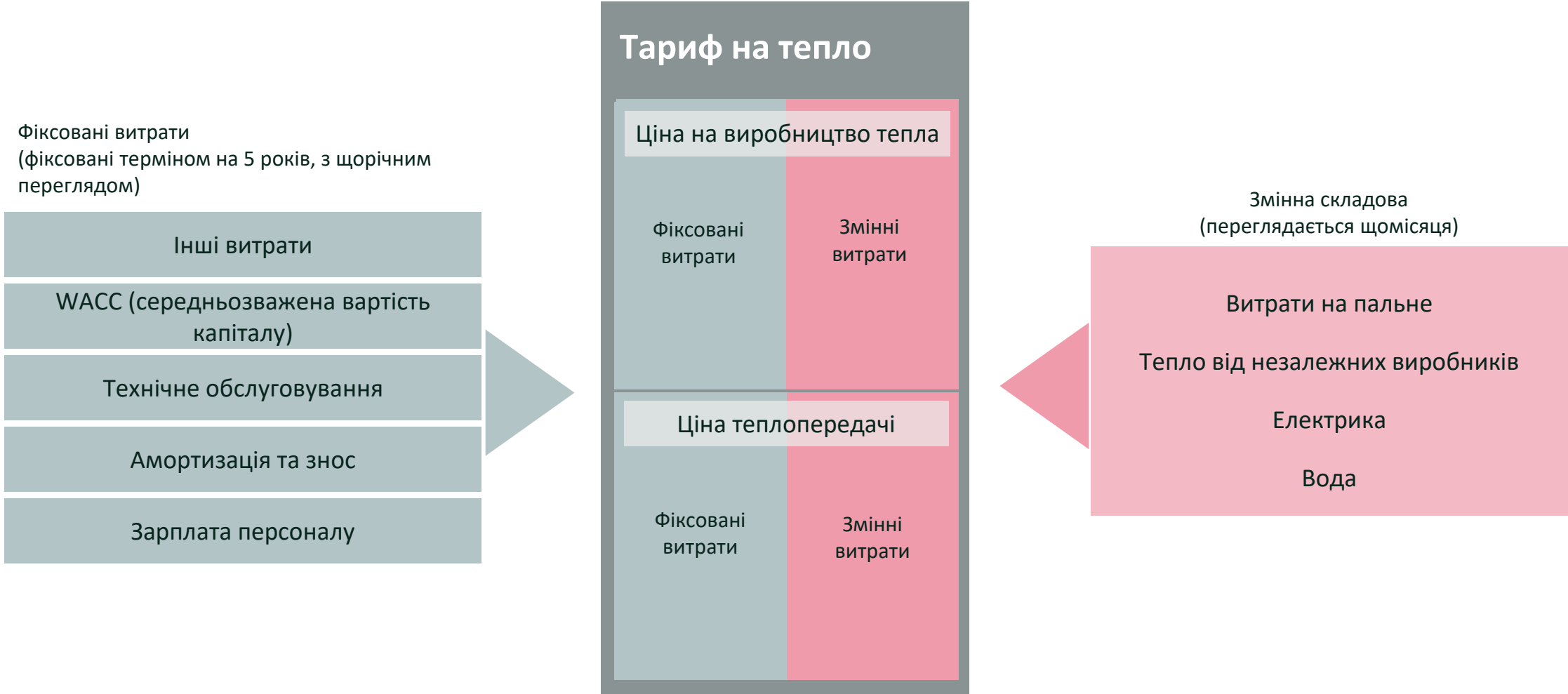
Щомісячна оплата за опалення
(%) частина від середньої виплати пенсії

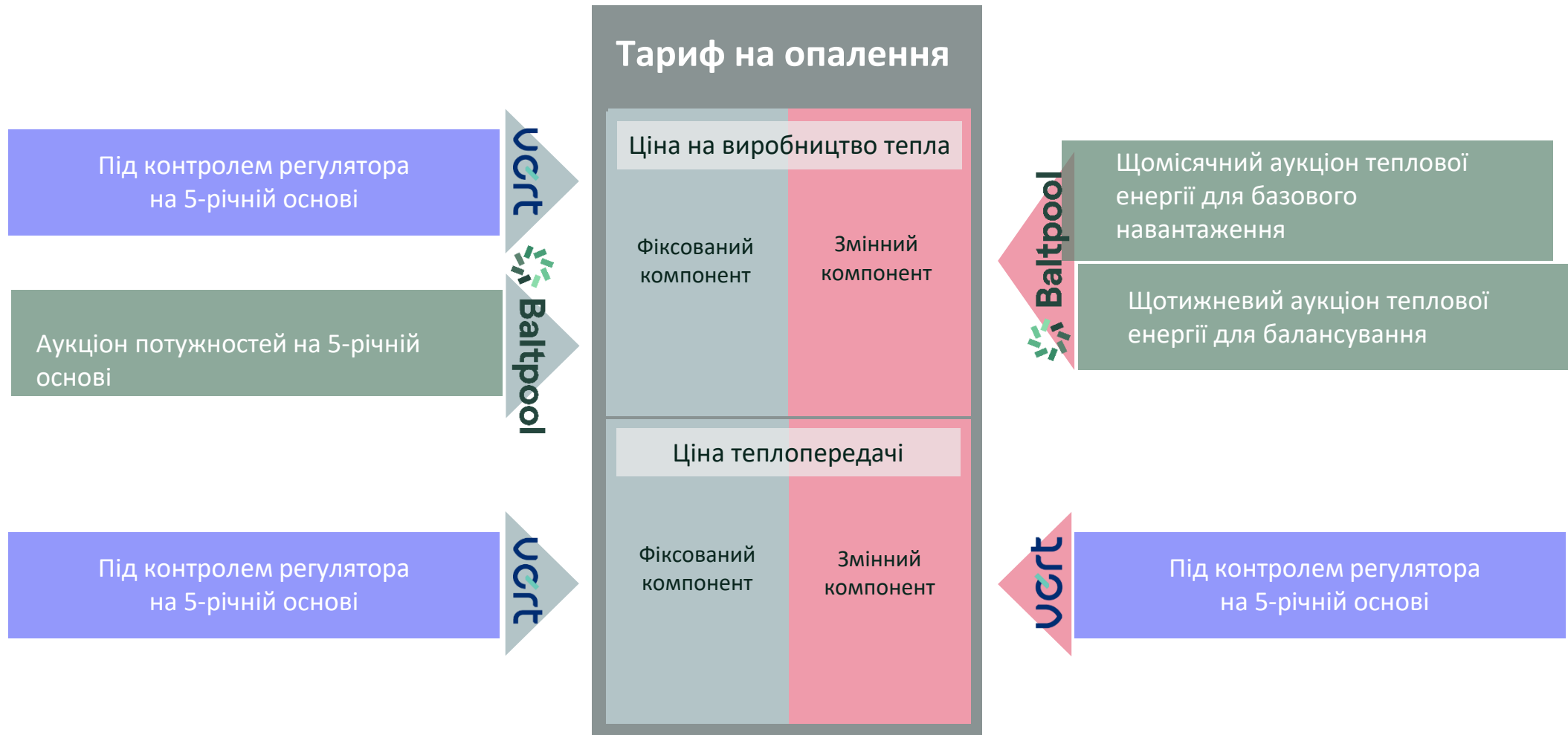
Середня ціна опалення, євроцент/кВт*год

Розбивка тарифу на тепло: ключові компоненти

Регуляторний нагляд за складовими тарифів на теплопостачання

Основні принципи аукціонів теплової енергії

Принципи аукціону теплової енергії в Балтпулі

- Індивідуальне обмеження ціни на тепло для кожної окремої мережі
- Принцип аукціону «чорна скринька»
- Оператор мережі оголошує про попит на опалення наступного місяця/тижня
- Кожна котельня має 2 окремі пропозиції на продаж
- Переможцями є ті, хто зробив найнижчі ставки

Принцип регулятора

Основним параметром при розрахунку граничної ціни є ринкова ціна біомаси, отримана з біржі біомаси

Справедлива ринкова ціна базується на ліквідності біржі

Статистика за 2024 рік

Країни

4

Продукти з
біомаси

15

Обіг
(млн євро)

>170

Обіг
(ТВт·год)

8,5

Учасники

~100 покупці
150

продавці

Макс. постачальників на одного
покупця

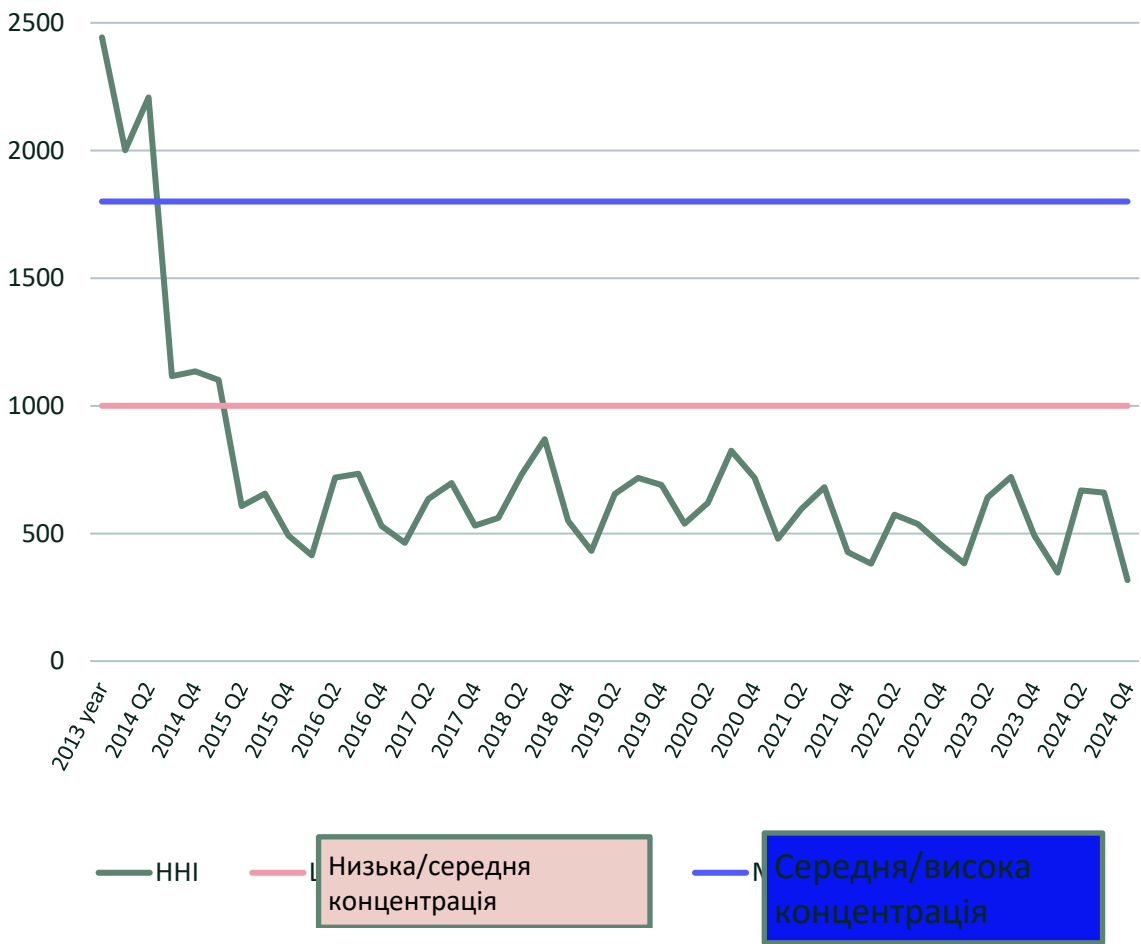
52 постачальники/рік

Доставлено вантажівок біомаси

~130 тис.
>500 вантажівок/день

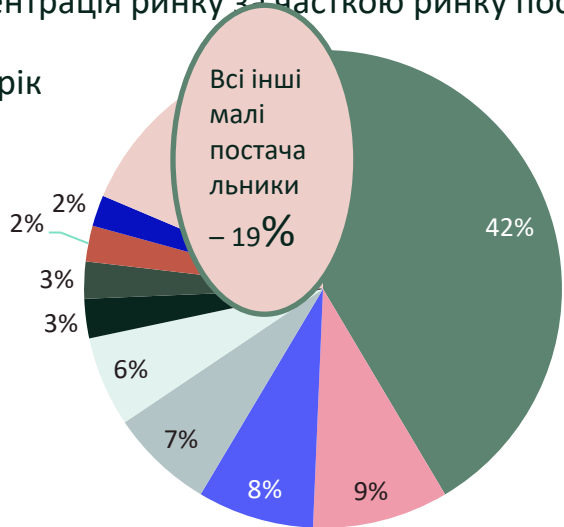
Ключові показники конкурентоспроможності ринку

Індекс Херфіндаля-Хіршмана

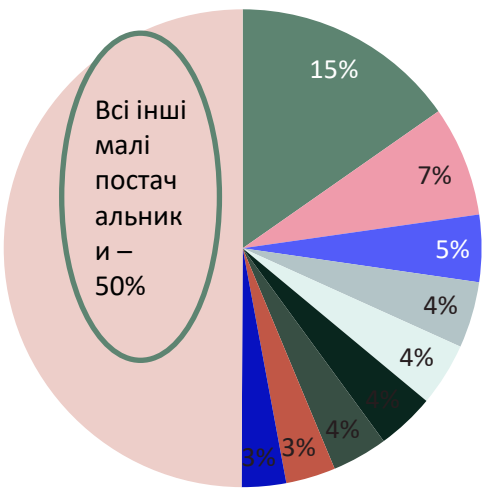

Концентрація ринку за часткою ринку постачальників

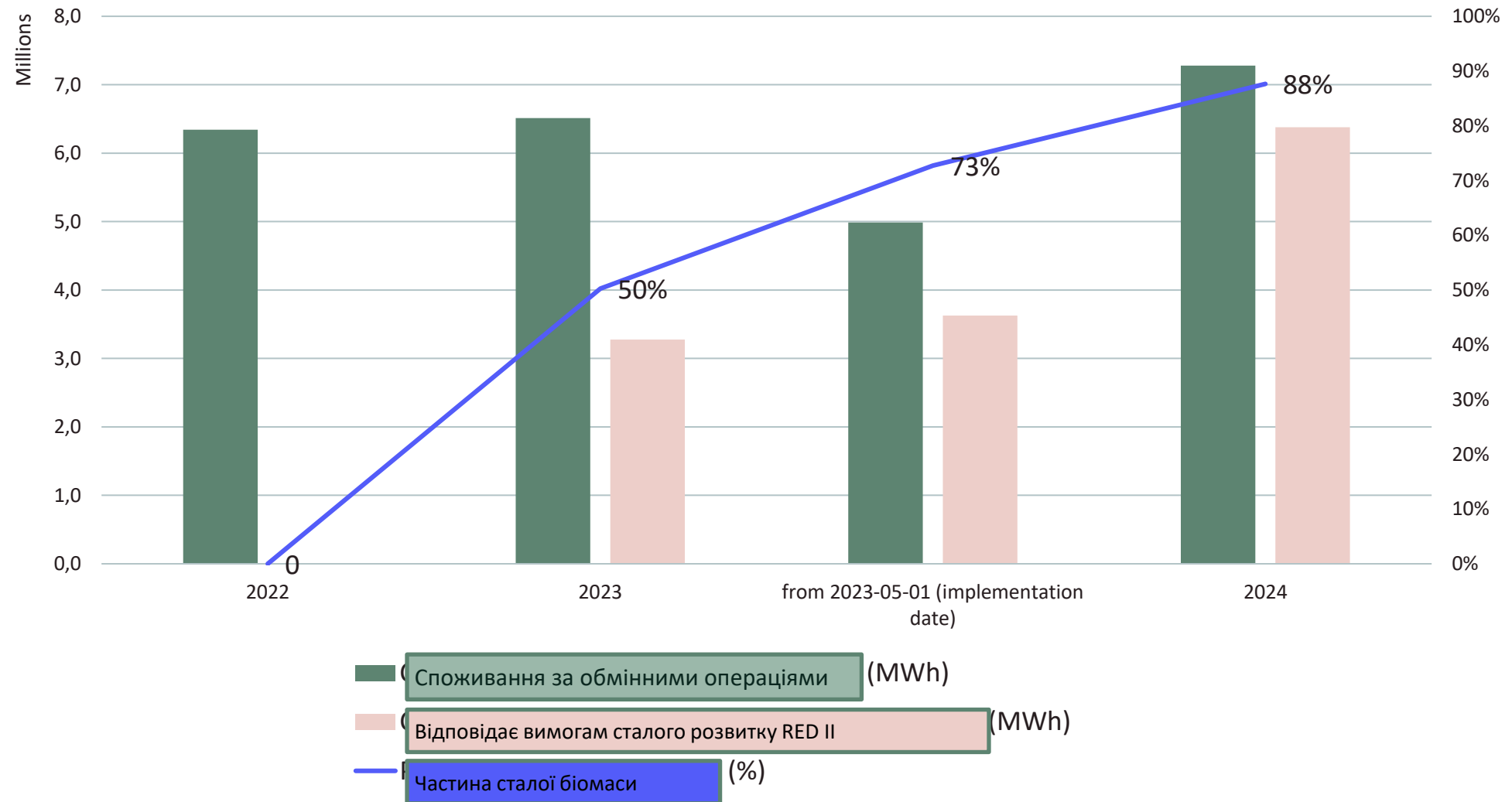
2012 рік

2024 рік

Стала політика щодо біомаси

Дякую.

Вайдотас Йонутіс
Керівник
комерційного відділу

